

“Trump’s Tariff”

TÁI ĐỊNH HÌNH THƯƠNG MẠI TOÀN CẦU?

Trần nguyên Thao

Trong hiện tình thế giới “Trump’s Tariff” là đề tài nóng bỏng trao đổi tại nhiều quốc gia. Riêng với giới tinh hoa tài chính “Tariffs” đôi khi “sôi sục” bên tách cà phê “góc phố”- nơi các phóng viên kinh tế gặp nhau “xì ra” chiến thuật thương thảo của ông Trump khai triển như vũ khí bất ngờ... Nhưng lại gặp phải một EU đáng gờm do cũng có “DNA thương thảo” trong huyết quản...

AFP dẫn thuật nhận định từ kinh tế gia Diane Swonk “đây là mức thuế cao nhất kể từ cuối những năm 1940, chấm dứt một cách phũ phàng quá trình toàn cầu hóa”. Khiến các đối tác thương mại lớn nhất của Mỹ phải đối mặt với các rào cản thương mại cao hơn đáng kể so với chỉ vài tuần trước đó.

Sau Thế chiến II (1940s – 1970s): các quốc gia hợp tác tái thiết kinh tế, đưa đến khuynh hướng phát triển toàn cầu hóa thương mại. Quỹ Tiền tệ Quốc tế (IMF) và Ngân hàng Thế giới (WB) ra đời để hỗ trợ tài chính và phát triển kinh tế. Hiệp định Thuế quan và Thương mại (General Agreement on Tariffs and Trade GATT) ra đời năm 1947, tạo nền tảng cho việc giảm thuế quan và các rào cản thương mại. Thập kỷ 1980 toàn cầu hóa thương mại tăng tốc, do tiến bộ tin học, giúp kết nối các thị trường toàn cầu. Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) được thành lập năm 1995, thay thế GATT và mở rộng phạm vi điều chỉnh thương mại quốc tế. Thập niên 2000s, các hiệp định thương mại tự do (Free Trade Agreement – FTA) khu vực kinh tế chung ra đời. Gần đây, do xu hướng bảo hộ mậu dịch đưa đến thương chiến giữa các quốc gia lớn đã làm giảm tốc độ toàn cầu hóa.[1]

Giá trị các mặt hàng bị Mỹ áp thuế lên tới 918 tỷ Mỹ kim, sẽ có hiệu từ ngày mùng 02 tháng 04 năm 2025 gồm hàng hóa nhập cảng từ Canada và Mexico, bất chấp hiệp định tự do thương mại với Hoa Kỳ, sẽ phải chịu mức thuế 25%. Riêng dầu hỏa Canada thuế quan là 10%. Quyết định lùi ngày hiệu lực thuế quan thêm 1 tháng đối với Canada và Mexico khiến các nhà đầu tư

và đồng minh của Mỹ nhận ra, đối với ông Trump thuế quan là “vũ khí thương thảo” linh hoạt thay đổi, không ai chắc chắn về những gì sẽ xảy ra tiếp theo.

Theo Reuters, đối với hàng hóa từ Hoa Lục, ngoài mức thuế hiện hành, Mỹ áp thuế thêm 20%, thay vì 10% như trong tuyên bố trước đó. Quyết định này liên quan đến nhiều sản phẩm điện tử, như điện thoại thông minh, máy tính, hay máy chơi game.

Ngay lập tức, cả 3 nước liên quan thông báo biện pháp “ăn miếng trả miếng” để “đáp lễ” ông Trump.

Hôm mùng 04 tháng 03, Ngoại trưởng Canada Mélanie Joly biện bạch: “Canada không muốn thương chiến, nhưng sẽ đáp trả nếu Mỹ khơi mào”. Kế hoạch áp thuế trả đũa đối hàng nhập cảng của Mỹ có tổng trị giá 155 tỷ Mỹ kim, chia ra đợt đầu trị giá 30 tỷ Mỹ kim đã sẵn sàng áp dụng ngay lập tức lên các mặt hàng thường nhật như mì ống, quần áo và nước hoa. Hôm sau, mùng 05 tháng 3 Canada đã yêu cầu Tổ chức Thương mại thế giới (WTO) giải quyết tranh chấp về mức thuế quan mà Mỹ áp dụng đối với hàng hóa của nước này.

Còn Bắc Kinh lên tiếng như là “nạn nhân” của “Trump’s Tariff” khi “phân bua” rằng, chính quyền Trump đang cố tình “đổ lỗi” và “chèn ép” Bắc Kinh bằng vấn nạn buôn bán fentanyl. Bắc Kinh sẽ đáp trả các mức thuế nhập cảng mới bổ sung lên tới 15% đối với một số hàng hóa của Hoa Kỳ và hạn chế xuất khẩu đối với 15 công ty Mỹ. Quyết định của Bắc Kinh có hiệu lực ngay lúc cuối ngày (04/03).

Một ngày sau, Bắc Kinh qua phát ngôn viên Ngoại Giao thêm rằng: “Chúng tôi khuyên Mỹ hãy cất bỏ bộ mặt bất nạt và quay lại con đường đối thoại và hợp tác đúng đắn trước khi quá muộn”.

Mexico cũng đã tuyên bố sẽ trả đũa mức thuế quan của Mỹ, làm dấy lên viễn cảnh về một cuộc chiến thương mại đang lan rộng.

Trong khi đó, Việt Nam, nước có thặng dư thương mại với Mỹ đến 142 tỷ Mỹ kim vào năm 2024; có số hàng hóa xuất cảng sang thị trường Mỹ tương đương 30% tổng sản phẩm quốc nội (GDP) của Việt Nam. Thì ngược lại với các quốc gia trên, **Việt Nam đang cân nhắc giảm thuế đối với hàng hóa của Mỹ**. Bởi vì trong hiện tại Việt Nam áp dụng thuế đối với hàng hóa Mỹ cao hơn thuế suất của Mỹ trên hàng hóa Việt Nam bán sang Mỹ. Việt Nam cũng đánh thuế giá trị

gia tăng (VAT) lên hàng các loại hóa nhập cảng. Các yếu tố này, do vậy trở thành tiêu chí để ông Trump có thể áp thuế đối ứng (reciprocal tariff).

Đề phòng “*reciprocal tariff*” Việt Nam đang thảo luận về việc mua bán thiết bị an ninh. Trong đó, có máy bay vận tải quân sự C-130 Hercules của hãng Lockheed Martin; Trái “*thảm đỏ*” đón Starlink, SpaceX của ông Elon Musk vào khai thác thị trường Internet Việt Nam và mua thêm nông sản của Mỹ. (<https://vanhoimoi.org/?p=24355>)

Báo quốc doanh của csVN cho biết, bà Nguyễn Thị Phương Thảo, Chủ tịch Hội đồng quản trị của Vietjet, đang thực hiện hợp đồng trị giá 48 tỷ Mỹ kim và đang thương lượng tăng lên 64 tỷ Mỹ kim. Chưa có chi tiết về các hợp đồng thương mại được loan báo.[2]

Trong hoàn cảnh âu lo trước mức thuế mới của Tổng thống Donald Trump, Việt Nam đã loan báo sẽ đưa Bộ trưởng Công Thương, Nguyễn Hồng Diên sang Mỹ vào ngày 13/3 để gặp Đại diện thương mại Mỹ Jamieson Greer. Ngay từ mùng 05 tháng 03, phía Việt Nam đã “*bắn tiếng*” với Mỹ là “*mong muốn duy trì và xây dựng mối quan hệ kinh tế, thương mại hài hòa, bền vững, hai bên cùng có lợi*”. Và rằng: “*Việt Nam không có bất cứ chính sách nào có thể gây phương hại đến người lao động hay an ninh quốc gia của Mỹ*”.

Trong nhiệm kỳ đầu của TT Trump, Âu Châu (EU), đặc biệt là Đức và Hòa Lan đã xuất cảng sang Mỹ rất nhiều thép. EU, với tư cách là một liên minh, đã trả đũa bằng cách áp thuế đối với hàng xuất cảng của Mỹ. Hiện tại, EU hiểu rằng TT Donald Trump tự coi mình là một nhà đàm phán bẩm sinh với năng khiếu đưa ra một cuộc mặc cả khó khăn để tiến tới thỏa thuận “*công bằng, đôi bên cùng có lợi*”. EU tin tưởng vào Ủy Ban đàm phán thay cho các quốc gia thành viên toàn khối, do Ủy Ban EU từng được coi là vô địch về đàm phán, sẽ tương kế tựu kế, nương theo “*game*” của ông Trump đưa ra.

Cuối năm 2024, ngay sau khi TT Trump đắc cử nhiệm kỳ 2, EU đã hoàn tất nhiều cuộc đàm phán về nhiều thỏa thuận thương mại hơn bất kỳ quốc gia hoặc khối nào khác. Chẳng hạn FTA với Mercosur – khối thương mại Nam Mỹ bao gồm Argentina, Brazil, Paraguay và Uruguay. Thỏa thuận này – nếu được phê chuẩn – sẽ tạo ra một thị trường có 800 triệu dân, thúc đẩy quan hệ thương mại và chính trị giữa hai khu vực. EU cũng đã kết thúc các FTA với Thụy Sĩ và Mexico, tái khởi động các FTA với Malaysia và đang hướng tới một thỏa thuận khác với Ấn Độ trong năm nay. Thực tế này có vẻ như EU đang gián tiếp bác bỏ quan niệm “*Nước Mỹ trên hết*” của Tổng Thống Hoa Kỳ Donald Trump (?)[3]

Trong quyết định khác, theo dẫn thuật từ AP – TT Donald Trump hôm thứ Ba (4/3) đã chỉ thị cơ quan chuyên môn xem xét khả năng áp thuế đối với đồng, quyết định mới này theo ông Trump “**Nó sẽ có tác động lớn” đến nhiều loại hàng nhập cảng và định hình lại thương mại toàn cầu.** Cổ vấn thương mại của ông Trump, Peter Navarro đã mô tả bước đi này là nỗ lực ngăn chặn Bắc Kinh xây dựng ngành đồng và giải quyết lỗ hổng an ninh quốc gia rộng lớn hơn. Ngoài ra còn có mong muốn khôi phục hoạt động khai thác, luyện kim và tinh chế đồng trong nước do nhu cầu quân sự và công nghệ tiềm tàng. Hoa Kỳ đang thặng dư đồng và chính quyền nhìn thấy rủi ro an ninh quốc gia từ các dự báo về cung và cầu.

Tối thứ Ba, mùng 04 tháng 03, Tổng thống Donald Trump đọc văn lần đầu tiên trước Quốc hội, kể từ khi nhậm chức nhiệm kỳ 2. Nội dung chính bài diễn văn của ông Trump tập trung về tầm nhìn của ông đối với nước Mỹ và thế giới trong bối cảnh Nội Các Donald Trump đang đẩy mạnh những chính sách nhằm triển khai chủ trương “*America First*”.

Bài diễn văn của Tổng Thống Trump dài 1 giờ 40 phút, mang hy vọng tới “*những ngày bắt đầu thú vị nhất trong lịch sử đất nước chúng ta*”[4], đã đưa đến kết quả thăm dò 44% có phản ứng rất tích cực, 25% khá tích cực, chỉ có 31% tiêu cực.

Dù cho còn cần thời gian mới đánh giá rõ ràng và khách quan của một chính phủ mang hoài bão muốn “*Make America Great Again*”. Nhưng rõ ràng “*Trump’s Tariff*” chỉ trong một thời gian ngắn đã leo thang đến mức cao nhất từ 84 năm qua, làm dấy lên viễn ảnh thương chiến toàn cầu.

Trần nguyên Thao

[1] <https://unctad.org/news/key-evolutions-trade-and-development-over-decades>

[2] <https://www.baoquocdan.org/2025/03/csvn-trong-oi-gi-khi-bo-truong-cong.html>

[3] <https://theconversation.com/how-the-eu-is-preparing-to-play-hardball-in-the-face-of-donald-trumps-tariff-threats-251506>

[4] <https://www.bbc.com/vietnamese/articles/cz9nk0pwl45o>

Nguồn: <https://vanhoimoi.org/?p=24544>

www.vietnamvanhien.com

A banner for the website Vietnam Van Hien. On the left is a circular logo with a map of Vietnam and the text 'An Lạc & Tự Chủ'. In the center, the text 'VIỆT NAM VĂN HIẾN' is written in large, bold, brown letters, with the website URL 'www.vietnamvanhien.info' below it. On the right is the flag of Vietnam. At the bottom, a green bar contains the text 'TỦ SÁCH VĂN HIẾN TRÊN MẠNG VỚI HƠN 12400 TÁC PHẨM & TIẾT MỤC' in white capital letters.